

Jaarverslag Ledencommissie Natuurmonumenten Groningen 2020

foto: Liesbeth Jansen

Inleiding

Op 11 februari 2020 is door de Ledencommissie (LC) Groningen het Jaarplan 2020 vastgesteld.

Het verslag van dit Jaarplan maakt integraal onderdeel uit van dit Jaarverslag

Het Jaarplan 2020 omvat twee delen, te weten:

- A. Een algemeen deel
- B. Een deel toegesneden op de onderscheidene Natuurgebieden.

Medio maart 2020 werd Nederland geconfronteerd met een zogenaamde intellectuele Lock Down.

Coronavirus en *Covid19* werden de nieuwe begrippen, terwijl het woord *Pandemie* ineens een actuele betekenis kreeg.

De afgekondigde Lock down had ingrijpende gevolgen voor vrijwel alle aspecten van onze samenleving en als onderdeel van die samenleving ook voor de Ledencommissie Groningen en de Beheereenheid Groningen-Noord-Drenthe.

Vaste patronen (fysiek vergaderen en overleggen) behoorden ineens tot het verleden en voor veel dagelijkse handelingen moesten inventieve oplossingen worden gezocht.

De Ledencommissie Groningen is hier slechts voor een deel in geslaagd.
Met name het aspect van contact (verbinding) met de achterban is achter gebleven bij de beoogde doelstellingen.

Desalniettemin is een geslaagde poging gedaan in op dit punt van de nood een deugd te maken. In samenspraak met de Beheereenheid Groningen Noord-Drenthe en de landelijke organisatie van Natuurmonumenten zijn belangrijke stappen gezet en afspraken gemaakt om de communicatie met de leden beter te faciliteren.

Een uitwerking hiervan maakt deel uit van het Jaarplan 2021

Tenslotte is gebleken dat het coronatijdperk en de hiermee gepaard gaande Lock down een positieve invloed heeft op de belangstelling voor de natuur en dan met name de natuurbeleving. In sommige gebieden zelf een beetje te..... maar de functie van de natuur voor welzijn en welbevinden van de mens is andermaal bewezen.

De Ledencommissie

Per 31 december 2020 is de ledencommissie als volgt van samenstelling:

- Liesbeth Jansen	Winschoten	voorzitter
- Klaas van der Veen	Grootegast	secretaris/penningmeester
- Wim Kleinmeijer	Groningen	lid
- Jano Scholte	Groningen	lid
- Geert Teerling	Marum	lid
- Tica Veldhuyzen van Zanten	Haren (Gn)	lid
- Pieter Boomsma	Haren(Gn)	steunlid

Het aantal LC-leden (6) is conform de landelijke verdeling op basis van het aantal leden per regio.

Mutaties

De status van kandidaat-lid van Tica Veldhuyzen van Zanten is na één jaar per LC-besluit van 24 november 2020 gewijzigd in lid.

Gebruikelijk is dat een zodanig benoeming plaats vindt tijdens een Provinciale Ledendag, doch vanwege de coronamaatregelen heeft deze in 2020 geen doorgang kunnen vinden.

foto: Liesbeth Jansen

Activiteiten en bijeenkomsten.

Zowel gezamenlijk als individueel is de LC betrokken geweest bij de volgende activiteiten en/of bijeenkomsten:

- Vergaderingen Ledencommissie	8x - waarvan 3 x digitaal
- Vergaderingen van de Landelijke Raad	2x - digitaal
- Vergaderingen Noordelijk Overleg	2x - digitaal
- Bijeenkomst bedankdag Vrijwilligers	1x
- Bijeenkomst Zwaluwstaartsessie	1x
- Themabijeenkomst Landelijke Klankbordgroep ?	
- Bijeenkomsten BHT overleg	2x
- Veldexcursies (in het Westerkwartier)	1x
- Ontwikkeling Gebiedsvisie Kardinges	frequent
- Enquête t.b.v. Gebiedsvisie Kardinges	1 x
- Gebiedsgroep Kardinges	0x - corona
- Provinciale Ledendag	0x - corona
- Individuele contacten NM-leden	div.
- Contacten Vrijwilligersgroepen	2x
- Contacten klankbord en/of e-mailgroep	div.
- Inzet en overleg Noordlaarderbos/Vijftig Bunder	frequent
- Overleg Centraal Kantoor NM	frequent

Tenslotte wordt verwezen naar de evaluatie van het Jaarplan 2020

Overzicht van activiteiten die als gevolg van coronamaatregelen NIET zijn doorgegaan.

- Opening Beleefpad Smeerling
- Oplevering project Renneborg/ter Walslage
- Oplevering project Vossemaheerd
- Opening Ontmoetingsruimte Kardinges
- Provinciale Ledendag

Verslag Jaarplan Ledencommissie Natuurmonumenten Groningen 2020

Verklaring:

- actiepoint moet worden opgestart.

- actiepoint is opgepakt maar nog niet afgerond.

- actiepoint is afgerond.

foto: Liesbeth Jansen

Algemeen

1. Samenwerking Beheereenheid

Waar nodig en mogelijk zal de LC participeren in de realisering van het Jaarplan 2020 van de Beheereenheid.

Dit participeren kan variëren van actief participeren tot het fungeren als klankbord als vertegenwoordiging van de leden.

31-12-2020

Niet volledig tot z'n recht gekomen als gevolg van de beperkingen van de coronamaatregelen.

2. Communicatie.

Het onderwerp communicatie staat al langere tijd hoog op de agenda, doch de benadering en inhoud hiervan verloopt nogal ad hoc en daardoor weinig gestroomlijnd en samenhangend. Medio 2019 is besloten te gaan werken aan de opstelling van een communicatieplan als leidraad voor dit aandachtsgebied. Het operationeel worden hiervan heeft hoge prioriteit. Betrokkenheid en samenwerking met de Beheereenheid is voor de hand liggend.

31-12-2020

In principe overeenstemming over aanpak en uitvoering in 2021

3. **Natuurinclusieve Landbouw (stikstof en biodiversiteit)**

Actuele thema's waarbij de LC min of meer toeschouwer is vanaf de zijlijn.
Op korte termijn is er behoefte aan kennis en inzicht in deze materie.
Waar mogelijk samen optrekken met de Beheereenheid.

31-12-2020

Geen actie vanuit of gericht op de provincie Groningen.

Wel is er landelijke bijeenkomst van de klankbordgroep geweest die hier in algemene zin aandacht aan heeft besteed.

4. **Energietransitie**

– inzicht op de gedragscode Zon-op-Land

31-12-2020

Geen actie.

5. **Contact onderhouden met de Communities en Gebiedsgroepen.**

31-12-2020

Zeer beperkt i.v.m. coronamaatregelen.

6. **Contact houden met e-mailklankbordgroep en de e-mailcontactgroep.**

31-12-2020

De Coronamaatregelen hebben ertoe geleid dat de LC onvoldoende de gelegenheid had om de uitvraag aan de leden van e-mailgroepen goed voor te bereiden. Daardoor is de (ver)binding met deze groepen gestagneerd. deze groepen gestagneerd.

7. **Vroegtijdig inzetten op een thema en de organisatie van de Provinciale Ledendag.**

Eventueel aansluiting zoeken met Open Monumentendag.

31-12-2020

Provinciale Ledendag gepland op 29 september 2020.

Thema: excursie naar de vismigratievoorziening in de Ruiten Aa .

In verband met coronamaatregelen afgelast.

8. **Promotie van één of meer Natuurgebieden via de lokale of regionale pers.**

31-12-2020

Maakt onderdeel uit van communicatiestrategie 2021

Overige externe activiteiten

- Een vertegenwoordiger namens de LC neemt maandelijks deel aan het Beheerteamoverleg (BHT) alsook de jaarlijkse Zwaluwstaartsessie.
- De Ledencommissie (LC) neemt deel aan het jaarlijkse evenement Gronings Groen.
- De Ledencommissie (LC) neemt met een afvaardiging deel aan de landelijke Ledenraad.
- De voorzitter of diens plaatsvervanger neemt deel aan het voorzittersoverleg van de Vereniging.
- Voorafgaand aan een Ledenraad vindt er gezamenlijk vooroverleg plaats met de LC's van Friesland en Drenthe.
- In genoemd vooroverleg met Friesland en Drenthe komen zo nodig ook niet voor de Ledenraad geagendeerde onderwerpen aan de orde, zoals bijvoorbeeld het Waddenbeleid.
- De Ledencommissie (LC) neemt met een afvaardiging deel aan de periodiek georganiseerde landelijke klankbordgroepbijeenkomsten.
Indien de gelegenheid zich aandient houdt de Ledencommissie (LC) zich beschikbaar om te participeren in landelijke werk- en/of themagroepen.
- Rond de zomer vindt er onder leiding van een boswachter een excursie plaats naar minimaal één natuurgebied
- Er wordt deelgenomen aan de landelijk georganiseerde ledendag.

31-12-2020

Zie overzicht activiteiten

Tenslotte

Als landelijke pilot vinden er verkenningen plaats over een mogelijke samenvoeging (van 4 naar 3) van de Beheereenheden in de drie noordelijke provincies. Opzet is niet die van een reorganisatie maar het proces van herschikking zoveel mogelijk organisch te laten verlopen.

De LC Groningen wenst op de daartoe geëigende momenten participatie in dit proces.

31-12-2020.

Gerealiseerd, waarbij de LC voldoende is geïnformeerd.

foto: Liesbeth Jansen

Gebieden

Dal van de Ruiten Aa

Wandelen in het Dal van de Ruiten Aa is alsof je de natuur van 'vroeger' beleeft.

In dit gebied zijn de afgelopen jaren grootschalige inrichtingsmaatregelen uitgevoerd. Het laatste traject (wagon) wordt in 2020 afgerond.

Onder de naam *Stichting Appelhof* is er een community/gebiedsgroep actief.

Voor het gidsenwerk is er samenwerking met Staatsbosbeheer.

Voor 2020 staat de ontwikkeling van een gebiedsvisie op de rol

Contactpersonen Beheereenheid: Jeroen Kuipers/Hanne-Wil Kievitsbosch

Contactpersonen Ledencommissie: Liesbeth Jansen en Pieter Boomsma.

Actiepunten LC voor 2020:

1. Actief participeren in de ontwikkeling van een Gebiedsvisie	
2. Minimaal 1 x aanwezig zijn bij activiteiten van groep van ca. 6 vrijwilligers	
3. Contacten onderhouden met de gebiedsgroep/community <i>Stichting Appelhof</i> . Onderzoek doen naar een ruimere doelstelling (centrale thema's)	
4. Ontwikkelingen parkeerproblematiek bij Smeerling volgen	

Actueel per 31-12-2020:

- Aanleg Beleefpad afgerond.
- Project Renneborg/ter Walslage afgerond.
- Gebiedsvisie Ruiten Aa gepland voor 2021.

foto: Liesbeth Jansen

NO-Groningen/Biessumerbos

Het Biessumerbos is een afwisselend bos op steenworp afstand van de wierde [Biessum](#), vlakbij Delfzijl, waar je heerlijk kunt wandelen en fietsen.

Het gebied heeft in 2017 voor het project leefbaarheid en natuurgebieden een prijs gewonnen ter hoogte van € 25.000,--.

Het conceptplan voor realisering van de prijsvraag is uitgewerkt en in uitvoering.

Een beoogde uitbreiding van het Biessumerbos is niet haalbaar.

De hiervoor gereserveerde gronden worden thans verkocht.

In het gebied is een kleine maar zeer actieve community actief, maar qua bezetting en aansturing kwetsbaar.

Tevens opereert in het **gebied een vrijwilligersgroep** die aanvullend onderhoudswerk uitvoert.

Contactpersoon Beheereenheid: Jeroen Kuipers

Contactpersonen Ledencommissie: Liesbeth Jansen, Geert Teerling

Actiepunt LC voor 2020:

1	Werken aan continuïteit community	
2	De LC brengt minimaal één werkbezoek aan de vrijwilligersgroep.	

Actueel per 31-12-2020

- Vrijwilligersgroep op 1 februari 2020 bezocht namens de LC (Liesbeth en Jeroen)
- Contouren Vossenheerd gerealiseerd (prijsvraag Prov. Leefbaarheidsfonds).
- Wandelpad Lady Smith (verbinding tussen Biessumerbos en Voolhok) nog in onderzoek.

't Hoge Land

Zware zeeklei en opeengehoopt wadzand vormen in noord Groningen het [Hooge Land](#).

In 2017 is in dit gebied de Wytsemakooi (eendenkooi) gerenoveerd en geopend.

Rondom de (gerenoveerde) Wytsemakooi heeft zich een vrijwilligersgroep gevormd.

Contactpersoon Beheereenheid: Jeroen Kuipers

Contactpersoon Ledencommissie: Pieter Boomsma en Jano Scholte.

Actiepunt LC voor 2020:

1	Contacten onderhouden met de 8 vrijwilligers van de eendenkooi.	
2	Voorbeeldfunctie van deze groep benutten voor toepassingen elders	

Actueel per 31-12- 2020:

Op initiatief van derden is een kwaliteitsplan voor de Menkemaborg ontwikkeld.

foto: Liesbeth Jansen

Tinallinge en Hoeksmeer

Tinallinge

Het natuurgebied **Tinallinge** is een klein weidevogelgebied vlakbij Winsum. In het voorjaar broeden er tureluurs, grutto's en scholeksters.

In mei 2017 is er een veldschouw uitgevoerd.

Hoeksmeer

Het natuurgebied **Hoeksmeer** is een weidevogelgebied vlakbij het Groningse Garrelsweer.

Het bestaat uit grasland, een oude kreekloop en een vogelpas.

In mei 2017 is in het gebied een Kwaliteitstoets uitgevoerd met ondermeer als resultaat, dat voor het gebied een nieuw *actieplan* voor behoud van de weidevogels moet komen.

Natuurmonumenten heeft in 2019 samen met Staatsbosbeheer, het Groninger Landschap en de twee agrarische Collectieven West en Midden een POP3-Subsidieaanvraag ingediend voor het nemen van weidevogelmaatregelen in meerdere Groningse gebieden, waaronder Hoeksmeer (Weidevogelimpuls Groningen). Deze aanvraag is gehonoreerd. Inmiddels zijn de eerste voorbereidende stappen gezet

Natuurmonumenten heeft beleid voor de bestrijding van verwilderde katten vastgesteld. Verwilderde katten zijn in Hoeksmeer belangrijke predatoren van weidevogels. Met de provincie is overleg opgestart om goedkeuring te krijgen voor de bestrijding

Tenslotte kent het gebied nog een ongewenste huisvestingslocatie (voormalige boerderij) voor vele soorten predatoren.

Voor 2020 staat er de ontwikkeling van een gebiedsvisie voor beide gebieden op het programma.

Contactpersoon Beheereenheid: Jeroen Kuipers

Contactpersonen Ledencommissie: Liesbeth Jansen en Jano Scholte

Actiepunt LC voor 2020:

1	Actief participeren in de ontwikkeling van een Gebiedsvisie	
2	De ontwikkelingen met betrekking tot het actieplan behoud weidevogels nauwlettend volgen en een werkbezoek brengen aan het gebied	

Actueel per 31-12-2020

- Voor het gebied Hoeksmeer is een QuickScan flora en fauna uitgevoerd.
- Ontwikkeling Gebiedsvisie afgerond.
- Herinrichting van het gebied voor weidevogel doeleinden is gestart.
- In Tinallinge is sprake van een goed agrarisch natuurbeheer.

Uithuizerwad

In de loop der eeuwen is het **Uithuizerwad/Eemswad** buit gemaakt op de Waddenzee.

Aan de waddenkust zijn kwelders aangelegd, die uiteindelijk bedijkt werden.

In september 2018 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een natuurvisie. In 2019 is deze natuurvisie afgerond en vastgesteld. Ook is in 2019 een kwaliteitstoets voor dit gebied uitgevoerd

Contactpersonen Beheereenheid: Jeroen Kuipers en Geert-Jan Smits

Contactpersonen Ledencommissie: Klaas van der Veen en Jano Scholte

Actiepunt LC voor 2020:

	Geen	
--	------	--

Actueel per 31-12-2020:

- Als gevolg van predatie is het Weidevogelgebied Ruidhorn op dit moment geen succes
- Project Wij & Wadvogels in voorbereiding(8 broedeilanden en nieuwe stuwmeren)
Uitvoering in 2021

Wadden & Dollard

Dollard

De Dollard was tot in de veertiende eeuw bewoond land onder invloed van een wispelturige Waddenzee.

Het gebied is door Natuurmonumenten in erfpacht uitgegeven aan het Groninger Landschap.

Rol LC: geen

Wadden

Vanuit het rijk en de regio (waartoe ook de natuurorganisaties/Natuurmonumenten behoren) is voor de Eems-Dollard het Programma Eems-Dollard 2050 opgesteld. Ook in 2019 is door vele partijen verder gewerkt aan dit programma. Doel is het komen tot een balans tussen ecologie en economie in dit gebied.

In 2019 is in het kader van dit programma in de Eems een broedeiland voor noordse sterns en visdieven opgeleverd. Natuurmonumenten is beheerder van dit eiland geworden.

Contactpersonen Beheereenheid: Geert-Jan Smits en Arjen Kok (ambassadeur NM Waddengebeid)

Contactpersonen Ledencommissie: Klaas van der Veen en Jano Scholte

Actie voor de LC in 2020

	Een fysiek bezoek brengen aan het broedeiland voor Sterns	
--	---	---

Actueel per 31-12-2020:

Bezoek broedeiland staat nog steeds op het wensenlijstje

Kardinge

Twintig minuten fietsen vanaf het centrum van Groningen vind je [Kardinge](#), een prachtig natuurgebied waar je heerlijk kunt picknicken, wandelen, vliegeren, hardlopen etc.

In het gebied is een community actief waarin directe participatie is van de LC.

Naast de community opereren in het gebied diverse werkgroepen zoals een vrijwilligersgroep die aanvullend beheer uitvoert, een plukbosgroep en wijknatuurgidsen.

In 2017 is een project gerealiseerd om Kardinge toegankelijk te maken voor *iedereen*.

Er is een locatie ingericht met **Oerr Speelnatuur** die voorjaar 2018 in gebruik wordt genomen.

In 2018 is een kwaliteitstoets uitgevoerd, actiepunten zijn in 2019 opgepakt. Vanuit de Beheereenheid is samen met het Groninger Landschap een bezwaarschrift bij de Provincie Groningen ingediend om de handavingsubsidie open te stellen. Dat geldt voor alle terreinen van Natuurmonumenten. Uiteindelijk is dit bezwaarschrift niet gehonoreerd. Wel zijn er gesprekken met de provincie over dit onderwerp gestart. Natuurmonumenten blijft zich inspannen om ook voor handhaving beheersubsidie te ontvangen.

Er is een project opgestart om te komen tot de realisering van een Ontmoetingsruimte voor vrijwilligers.

Hiervoor zijn diverse externe subsidiebronnen aangeboord. De eerste beschikking (gemeente Groningen) is binnen

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Klaas van der Veen, Wim Kleinmeijer Tica Veldhuyzen van Zanten

Actiepunt LC voor 2020:

1	Onderhouden contacten met de community en achterban stad Groningen.	
2	Aandacht voor uitwerking Kwaliteitstoets (Communicatie, Handhaving en Gebiedsvisie)	
3	Beter inzoomen op de ontwikkelingen rond Kardings Ontzet	

Actueel per 31-12-2020

a. realisering Ontmoetingsruimte is voltooid. Opening punt van aandacht.

b. ontwikkeling gebiedsvisie volop in bewerking. Afronding 2021

Piccardthofplas

Stadsrandgebied de Piccardthofplas. Er is een buurtgroep Piccardthof actief.

In 2017 is er een opschoning- en verschralingproject van de bovengrond gerealiseerd. In 2020 is er contact geweest met buurtgroep. Prachtig gebied. Wordt goed onderhouden. Voor nu niet direct een rol voor de LC.

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Wim Kleinmeijer, Geert Teerling.

Acties LC voor 2020

	Contact onderhouden.	
--	----------------------	---

Actueel per 31-12-2020

Verbinding met Paterswoldsemeer inclusief vismigratievoorziening in onderzoek.

Noordlaarderbos & Vijftig Bunder

Het Noordlaarderbos strekt zich uit tot over de provinciegrens van Groningen en Drenthe. Het is voor de inwoners van de omliggende dorpen en de stad Groningen een belangrijk natuur- en ontspanningsgebied.

In 2018 is een ingrijpende herstructurering van het bosgebied gerealiseerd met als doelstelling een transformatie naar heidegebied te realiseren.

Deze transformatie heeft mede geleid tot hernieuwde contacten met de omgeving met als eindresultaat in 2019 de vorming van een gebiedsgroep c.q. community

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Wim Kleinmeijer, Pieter Boomsma, Tica Veldhuizen van Zanten

Actiepunt LC voor 2020:

1	De continuïteit van de Gebiedsgroep verankeren	
2	Uitkomsten kwaliteitstoets 2019 terugkoppelen naar Gebiedsgroep	

Actueel per 31-12-2020

- Herinrichting Vijftig Bunder gerealiseerd

- Intensief contact met en informatie naar Gebiedsgroep i.o.

Westerbroek

Westerbroek is één van de laatste laagveenmoerassen in Groningen. Het ligt in het stroomdal van de Hunze. Najaar 2017 is het gebied onderwerp geweest van een kwaliteitstoets. In 2018 is gestart met de opzet en uitvoering van de plannen. Met de uitvoering van het grondwerk is in 2019 gestart.

Gebied heeft potentie en belangstelling voor vorming community c.q. gebiedsgroep met de bestaande Appelhofgroep als startpunt.

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Wim Kleinmeijer en Pieter Boomsma

Actiepunt LC voor 2020:

1	Acties missen voorlopig urgentie + problemen met de beschikbare capaciteit	
---	--	--

Actueel per 31-12-2020

Ongewijzigd.

Algemeen/Diversen.

Actueel per 31-12-2020 zonder directe inzet Ledencommissie

De provincie had ingezet op een bijdrage van € 9 miljoen per jaar. Op basis daarvan had de provincie voor de eerste periode de volgende projecten gehonoreerd waarbij Natuurmonumenten is betrokken:

- Kwelderontwikkeling Noordkaap;
- Natuurversterking Weenderveld Veensel / Lieftingsbroek
- Herstel kievitsbloemhooilanden Oosterland.

De volgende NM-projecten werden op de lijst voor de 2^e planperiode geplaatst.

- Karding Noordijker rietlanden;
- Open weidevogellandschap Hoeksmeer,
- Zilte parels noordkust;

Gedeputeerde Henk Staghouter heeft recent in een bestuurlijk overleg aangegeven dat de provincie Groningen de komende drie jaar helaas niet kan rekenen op € 27 miljoen voor drie jaar, maar op € 21 miljoen. Er zal om die reden relatief meer aandacht worden gegeven aan herstel van stikstof gerelateerde natuur. Alles op en rond Lieftingsbroek zal daarom zeker doorgang kunnen vinden. In hoeverre een project als kwelderontwikkeling Noordkaap nog uit dit project gefinancierd kan worden is nu nog niet duidelijk. Inzet op herstel weidevogelgebieden lijkt afgevallen te zijn.

Vastgesteld in de LC-vergadering
van 9 februari 2021.

Klaas van der Veen, secretaris LC